

CYBER lekcje

Prawo autorskie – co to takiego?

Autor

Każdy, kto stworzył utwór, jest uznawany za twórcę. Ty też nim bywasz. Autorem jest zarówno twórca powieści, słów piosenki, kompozytor melodii, reżyser filmu, jak i uczeń piszący wiersze „do szuflady”, kolega malujący grafiki czy osoba, która prowadzi bloga.

Utwór

Każdy rodzaj twórczości, który ma indywidualny charakter i jest utrwalony w dowolnej postaci, bez względu na jego wartość artystyczną. Utworami są m.in.: fotografie, artykuły, utwory muzyczne, rysunki, prace uczniów, wypracowania, prezentacje multimedialne, filmy, książki, strony www, programy komputerowe. Utwór wskazuje na indywidualne, niepowtarzalne cechy osoby, która go wytworzyła.

Prawa autorskie

Zbiór przepisów prawa, które zapewniają autorowi ochronę jego twórczości i uniemożliwiają innym osobom korzystanie z niej bez zezwolenia.

Rodzaje praw autorskich

Prawa osobiste

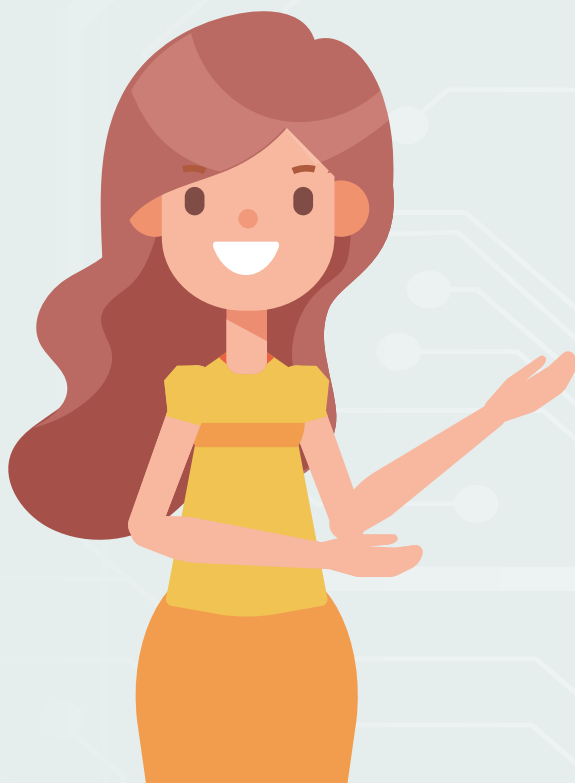
Autor ma prawo do podpisania utworu swoim imieniem, nazwiskiem lub pseudonimem, nadzoru nad sposobem korzystania z utworu, np. przez inne osoby. Prawa te nie wygasają, a twórca nie może się ich zrzec ani nikomu przekazać.

Prawa majątkowe

Zalicza się do nich prawo twórcy do: korzystania z utworu, rozporządzania nim oraz do wynagrodzenia za korzystanie z niego przez inne osoby. Twórca może je przenieść na inną osobę (zrzec się lub odsprzedać). Po przeniesieniu praw majątkowych utworem dysponuje nowy właściciel. Prawa majątkowe wygasają w Polsce po 70 latach od śmierci autora!

Domena publiczna

Utwory, do których prawa majątkowe wygasły, przechodzą do tzw. domeny publicznej. Każdy może korzystać z nich bez żadnych ograniczeń!

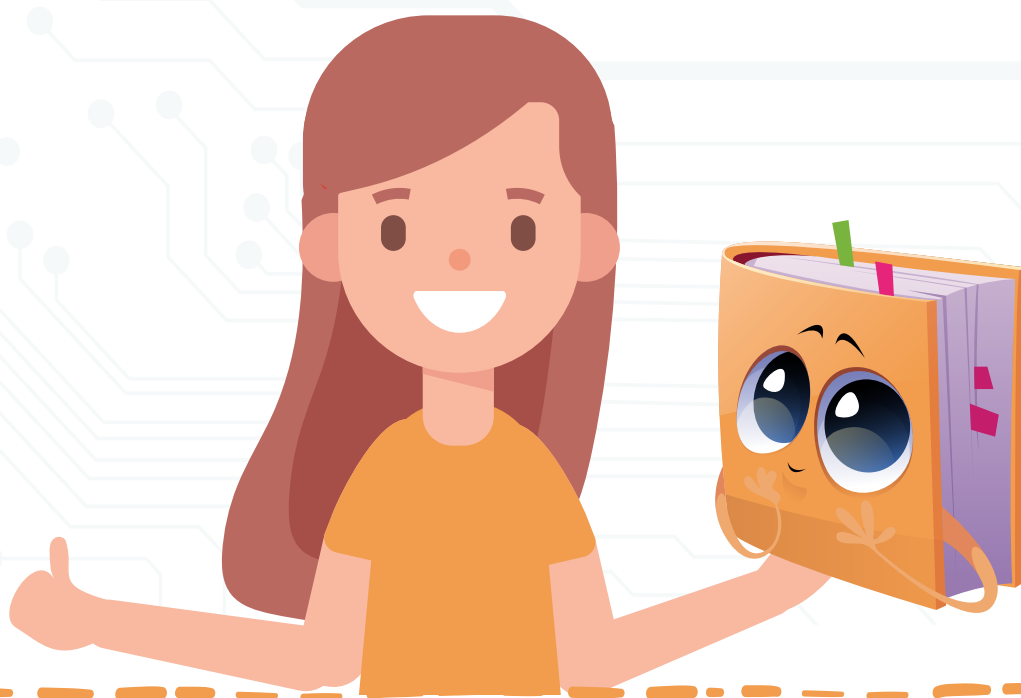
CYBER lekcje

Jak korzystać z prawa autorskiego

Co mi wolno?

- ✓ Możesz korzystać z czyjegoś utworu, po warunkiem, że podasz jego twórcę, tytuł i źródło pochodzenia (imię i nazwisko autora, tytuł, rok wydania, stronę www, datę i wersję strony itp.).
- ✓ Korzystaj z utworów zgodnie z przypisaną do nich licencją. Jeżeli odszukanie licencji na stronie źródłowej jest niemożliwe, skontaktuj się z właścicielem utworu.
- ✓ Możesz korzystać z utworów już rozpowszechnionych (książki, filmy, piosenki ściągnięte z sieci itp.), ale tylko w gronie rodziny i bliskich znajomych, w ramach tzw. dozwolonego użytku prywatnego.
- ✓ Możesz cytować fragmenty utworów w swoich tekstach. Musisz je jednak odpowiednio oznaczyć, tak by nie było wątpliwości, że korzystasz z cudzego utworu, tj. podać autora i źródło, a jeśli autor jest nieznan – zamieścić taką informację. Drobne utwory plastyczne, fotograficzne czy krótkie wiersze możesz przytaczać w całości, dłuższe – jedynie we fragmentach.
- ✓ Jeśli korzystasz z zewnętrznych źródeł podczas pisania artykułu lub tworzenia prezentacji, podaj je na końcu wypracowania/prezentacji.

BĄDŹ UCZCIWY. CHROŃ SWOJĄ WŁASNOŚĆ I SZANUJ WŁASNOŚĆ INNYCH!

CYBER lekcje

Jak korzystać z prawa autorskiego

Czego mi nie wolno?

- ✗ Nie kopiuj cudzych utworów i nie przypisuj sobie ich autorstwa – to **plagiat!**
- ✗ Nie kopiuj i nie rozpowszechniaj tekstów ze stron internetowych, blogów, serwisów społecznościowych bez zgody autora (jeśli ma tak zastrzeżone) – to **piractwo**. Rozpowszechnianie takich utworów jest karalne.
- ✗ Nie pobieraj muzyki, filmów, fotografii, oprogramowania z nielegalnych źródeł.
- ✗ Podczas pisania np. wypracowania nie cytuj materiałów znalezionych w internecie, fragmentów książek czy nagrań wideo bez podawania źródła (czyli łącza, tytułu książki lub filmu), chyba że jest określone inaczej.
- ✗ Nie udostępniaj zdjęć znalezionych w sieci (m.in. w mediach społecznościowych), które nie są na licencji np. Creative Commons. Pytaj sfotografowane osoby o zgodę na rozpowszechnianie przedstawiających je zdjęć.
- ✗ Nie nagrywaj filmu w kinie lub spektaklu w teatrze.
- ✗ Nie zamieszczaj nagrań, np. na kanale YouTube, jeśli nie uzyskałeś na to zgody twórcy.

BĄDŹ UCZCIWY. CHROŃ SWOJĄ WŁASNOŚĆ I SZANUJ WŁASNOŚĆ INNYCH!